

Gevangeniszen: Regering opgeroepen tot dringende versterking van de gezondheid en humanitaire maatregelen

De Centrale Toezichtsraad voor het Gevangeniswezen en de Commissies van Toezicht die hij georganiseert, ondersteunt en coördineert hebben de opdracht om dag in dag uit onafhankelijk toezicht te houden op de gevangeniszen, op de bejegening van de gedetineerden en op de naleving van de hen betreffende voorschriften. Momenteel worden deze Commissies helaas tijdelijk verhinderd hun opdracht volledig te vervullen. Zij blijven echter de situatie in de gevangeniszen nauwlettend opvolgen¹. Dit persbericht situeert zich binnen deze context en wil ook de inspanningen ondersteunen van de gevangenisdirecties en hun medewerkers die verantwoordelijk zijn voor een onontbeerlijke dienst.

1 De situatie in gevangeniszen wordt met de dag moeilijker. Buiten de muren is afstand houden al moeilijk, in de gevangeniszen is het bijna onmogelijk. Elke maatregel riskeert de spanningen enorm op te voeren en incidenten of zelfs rellen te veroorzaken. Naast de reële inspanningen die de gevangenisadministratie, de directies en het personeel leveren, is het noodzakelijk om bijkomende initiatieven te nemen.

In overbevolkte inrichtingen, met vaak een gebrek aan hygiëne, is het onmogelijk om afdoende preventie- en zorgmaatregelen te nemen. Gezien het risico op een gezondheids- en veiligheids crisis is het dringend noodzakelijk het aantal gedetineerden drastisch te verminderen.

Met dit oogmerk heeft het Europees anti-foltercomité (CPT - Raad van Europa) een beginselverklaring verspreid over de behandeling van personen die van hun vrijheid beroofd zijn. In het kader van de coronavirus-pandemie benadrukt het Comité dat "alle bevoegde overheden gezamenlijke inspanningen moeten leveren om alternatieve maatregelen voor vrijheidsberoving te nemen" (zie de volledige tekst op www.ctrg.be). Ook het SPT (Subcomité ter preventie van foltering - VN) dringt aan op dergelijke maatregelen (zie eveneens www.ctrg.be).

Het is van fundamenteel belang om de bevolking van de penitentiaire inrichtingen terug te brengen tot maximaal de opvangcapaciteit van elke inrichting. Dat kan door elke nuttige maatregel voor te stellen, goed te keuren of aan te moedigen die het aantal nieuwe opsluitingen drastisch beperkt en vrijlatingen stimuleert.

Om nieuwe opsluitingen tot een strikt minimum te beperken moeten we vooreerst, zoals veel onderzoeksrechters al voorzien, doorgaan met het vrijlaten onder voorwaarden van mensen in voorlopige hechtenis. Ten tweede is het even belangrijk om de uitvoering van gevangenisstraffen uit te stellen. Ten slotte, als sluitstuk, is het absoluut noodzakelijk om hen die kunnen vrijgelaten worden ook effectief vrij te laten.

¹ De Centrale Raad blijft bereikbaar in zijn kantoren en via 02.549.94.70

Het is belangrijk dat men zorgt voor middelen voor een sterke toename van de vervroegde vrijlating van gedetineerden die daarvoor in aanmerking komen ; om de meest kwetsbaren om medische redenen in voorlopige vrijheid te stellen ; ... Naast deze maatregelen kan men ook andere uitzonderlijke regelingen treffen, zoals een collectieve gratie. In dit opzicht is het ministeriële initiatief om een verlengd gevangenisverlof te verlenen geen realistische oplossing, aangezien dit enkel leidt tot een onderbreking van de straf en het probleem bijgevolg verschuift.

Voor wie in de gevangnissen blijft moeten er een serie maatregelen komen, zoals bijvoorbeeld :

- Telefoongesprekken zouden gratis kunnen worden voor de hele duur van het verbod op bezoek, ook gezien het gebrek aan andere elektronische communicatievormen ;
- Gedetineerden die momenteel niet mogen werken zouden een redelijke compensatie of vergoeding kunnen krijgen, dan wel toegang tot de hulpkas voor wie dat nodig heeft;
- Gedetineerden (en het gevangenispersoneel) moeten voldoende hygiëneproducten (zeep en papier) en toegang tot stromend water hebben om te kunnen voldoen aan de preventiemaatregelen ;
- Een regelmatige en voldoende bevoorrading van de kantine : het ontbreken daarvan heeft al tot een aantal incidenten geleid);
- Om de zeer beperkte toegang tot de wandeling en de schorsing van activiteiten te compenseren kan men een gemeenschapssysteem ("open deuren") stimuleren, gebaseerd op de strikte naleving van de maatregelen inzake 'social distancing' en hygiëne door zowel de gedetineerden als het gevangenispersoneel.
- Men mag ook de geïnterneerden niet uit het oog verliezen, voor wie men specifieke maatregelen moet overwegen.

Tot slot willen we er nogmaals aan herinneren dat opsluiting een gezondheidsrisico vormt dat - gezien de huidige omstandigheden - het leven in gevaar brengt van zowel zij die daartoe veroordeeld zijn als van hen die hen begeleiden.

Marc Nève, Voorzitter.
0475 92 16 99

Conseil Central de Surveillance Pénitentiaire - Centrale Toezichtsraad voor het Gevangeniswezen

Rue de Louvain 48/2, 1000 Bruxelles – Leuvenseweg 48/2, 1000 Brussel
www.ccsp.belgium.be - www.ctrg.belgium.be